

ELŐFIZETÉSI ÁRA :
EGÉSZ ÉVRE 16.— K | FÉL ÉVRE 8.— K
NEGYED ÉVRE 4.— K

FŐSZERKESZTŐ :
DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL :
BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.
TELEFON 108—00.
HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Iszaptömedékelés.

A modern szénbányászat az iszaptömedékelésben olyan technikai bányászati művelési módszerre talált, amelynek gazdasági jelentősége szinte kiszámíthatatlanul nagy.

Az iszaptömedékelés rendkívül nagy gazdasági jelentősége abban rejlik, hogy segélyével a széntelep olyan külszíni objektumok alatt is lefejthető, amilyenek alatt a széntelepet az iszaptömedékelés használata előtt közönséges kézi, száraz tömedékeléssel vagy csak részben, vagy egyáltalában nem lehetett lefejteni.

Az iszaptömedékelés használata mellett nem szükséges fontosabb utak, vasutak, folyók, hidak, épületek és városok alatt a becses széntelepet visszahagyni, hanem az a legcsekélyebb veszteséggel kinyerhető.

A fejtési rendszer helyes megválasztásával, a fejtési sorrend előrelátó megállapításával és megtartásával a széntelep az előbb említett külszíni közlekedési helyek, műtárgyak és épületek alatt kiszedhető anélkül, hogy a fejtés nyomán olyan nagyobb mérvű felületmozdulások állnának elő, amelyek a külszíni építményeket megrongálnák.

Iszaptömedékelés használata esetén a talajsüppedés olyan minimális és olyan egyenletesen következik be, hogy a külszíni épületek és műtárgyak állóságukban figyelemre méltó rongálást nem szenvednek.

Azok a védőpillérek, amelyeket ezelőtt a külszín védelmére kellett a bányásztól elvonni, ma már nehézség és kétség nélkül kibányászhatók.

Ezzel a nemzet gazdaságának rendkívül nagy értékeket mentett meg a bányászat. Ezek a bent hagyott szénpillérek örökre kibányászhatatlanok voltak az előbbi tömedékelési rendszerrel.

Iszaptömedékeléssel azonban mind kibányászhatók.

Még nem is olyan régen az aknák védelmére igen nagyterjedelmű védőpilléreket hagytak hátra. Ma már külföldön, ahol a kiváló minőségű szénnek nagy értéke van, az aknák alól kifejtik a biztonsági szénpillérek mindjárt az akna művelésének kezdetén s ezzel az akna mindjárt kezdetben leszáll és nincsen vele baj a további művelés folyamán.

Egy nem helyesen megválasztott biztonsági pillér igen sok bajt okozhat az üzemvezető mérnöknek. Egy nyomás következtében összetöredezett biztonsági pillér az akna körül igen veszedelmes tüzfészekké

válhat, amelyet később ártalmatlanná tenni csak igen nagy költséggel és rémitő bajlódással járó erőfeszítéssel lehet.

A vastagabb széntelepek a kézi tömedékelés segélyével nem voltak lefejthetők veszteség nélkül. A fejtési veszteség igen sok esetben egészen 35—40 százalékra rugott.

Az iszaptömedékelés segélyével ezek a vastag széntelepek ugyszólván minden fejtési veszteség nélkül leművelhetők. Ezen az uton is tehát rendkívül nagy értéket mentett meg a bányászat a nemzetek közgazdaságának.

Bányászok előtt nem ismeretlen, hogy majdnem minden szénbánya ki van téve bizonyos körülmények között a szén öngyulladásából eredő veszélynek. Ezek a bányatüzek nemcsak rettenetes életkockázattal járnak, hanem eloltásuk is fölötte nehéz.

Az eloltásuk legtöbb esetben úgy vihető keresztül csupán, hogy a bányának sokszor igen nagy területét el kell gátolni. El kell vonni a gátolás által a széntelepnek igen tetemes mennyiségét a produktív termeléstől.

Az ilyen elgátolt tüzterületet igen sok esetben egyáltalában nem lehet újra megnyitni, leművelni, hanem bele kell nyugodni a vállalatnak abba, hogy az azon a területen lévő, sok millió métermázsát kitevő szénmennyiség egyszerűen elveszett a bányája számára.

Az iszaptömedékelés bevezetésével a bányatüzek elfojtása ugyszólván gyermekjáték. Az eloltott tüzterületek újra és rövid időn belül megnyithatók a bányaművelés számára.

Sem az életveszély, sem pedig a szénvagyon kockázata nem fenyeget olyan bányában, ahova az iszaptömedékelés be van vezetve.

De olyan bányákban is, ahol a szén öngyulladásától nem kell tartani, hanem a szénpor és bányagáz robbanása fenyeget, valóságos áldás az iszaptömedékelés, mert csökkenti a szénpor képződését és a bánya légkörének nedvességi fokát olyan mérvben növeli, hogy az még robbanás esetén is a legjobb akadály a robbanásnak a bánya nagy területére való elterjedése ellen.

Ezek azok az óriási előnyök, amelyek miatt az iszaptömedékelés olyan rohamosan tért hódított a modern szénbányászatban.

Az iszaptömedékelés nemcsak élet- és vagyonszámot jelent, hanem rengeteg gazdasági nyereséget is.

A bányászati technika ma már legyőzte azokat a nehézségeket is, amelyek az iszaptömedékelés általános bevezetésének egyideig akadályul szolgáltak.

Az iszaptömedékelés három fő nehézsége: *a tömedékanyag, a csővezetékek, a szállító víz tisztításának és emelésének kérdése.*

Tény az, hogy ahol elegendő és megfelelő minőségű tömedékanyag van, ott olcsóbban alkalmazható az iszaptömedékelés.

Ma már a szállító eszközök annyira tökéletesedtek, hogy a tömedékanyag nagyobb messzeségről is elszállítható a bányához. A különféle zuzó- és aprítógépek tökéletesedésével olyan anyagok is felaprózhatók az iszaptömedékelés céljaira, amelyek ezelőtt hasznavehetetlenek voltak.

Ma már a salak is kielégítő minőségű iszapoló anyag.

Ujabb az anyagnak nedves uton való szállítása is mind jobban tért hódít. Az iszapszivattyukkal való szállítási mód sok esetben gazdaságosabb, mint az anyagnak száraz uton való továbbítása.

A csővezeték nehézségei is le vannak győzve.

A különféle anyagból készült csővezetékek közül minden egyes esetben kiválaszthatók azok a fajták, amelyek a rendelkezésre álló iszapoló anyaghoz legjobban megfelelnek és a kopást tekintve, a leggazdaságosabb eredményt nyújtják.

Az ovális szelvényű csövek használatával a kopás a lehető legkisebbre van leszorítva.

Lehet használni porcellán bélésű csöveket is, amelyek bizonyos anyagnál kedvezőbb eredményt biztosítanak, mint a vas- vagy acélcövek.

Az iszapoló víz tisztítása és emelése sem okoz fölülte nagy gondot a bányamérnöknek.

Az iszapviznek tisztítása a bányában a külszínre emelés előtt régebben zsompokban történt, amelyekből aztán a leülepedett iszapanyagot munkások távolították el úgy, hogy csillékbe lapátolták.

A külföldi bányamunkás nem szívesen vállalkozik erre a bizony egyáltalán nem szaloni munkára. Ezért ma már az ülepítő zsompok helyett tisztító vágatokat használnak, amelyekből a lerakódott iszapanyagot gépezet segítségével távolítják el.

Ez a tisztítási módszer állítólag sokkal olcsóbb is a kézi módszernél.

Az iszapoló víz emelése, amióta a turbina-szivattyúk olyan tökéletesen gyárthatók, technikai nehézséget nem okozhat egy bányaműnél sem.

A megtisztított iszapoló víz, amely azonban még a tisztítás után is tartalmaz lebegő alkatrészeket, nagyon hamar tönkreteszi a dugattyús szivattyúk lecsiszolt részeit.

A centrifugál-szivattyúkban az iszapviz nem teszen aránylag ilyen nagy kárt. De különben is ezeknél a szivattyúknál a már elkopott alkatrészek könnyebben és olcsóbban kicserélhetők, mint a dugattyús szivattyúknál.

Okkal-móddal, technikai leleményességgel ma már legyőzhetők mindazok a nehézségek, amelyek ezelőtt az iszaptömedékelés általános elterjedését gátolták.

A kontinens nagy szénbányász államaiban jelenleg éppen ezeknél az okoknál fogva alig van nagyobb bányáuzem, ahol az iszaptömedékelést ne használják. Oroszország, Japán és Kína szénbányáiban is alkalmazzák már az iszaptömedékeléssel való fejtési módokat.

Az európai államok közül egyedül Angolország az, amelynek szénbányászatában ma még nem sok szerepe van az iszaptömedékelésnek.

Oka ennek, hogy Angolországban sok a vékony telep és hogy a bányák körül racionális távolságban alig van iszapolásra használható anyag. Ujabb azonban az angol vastag széntelepeknél is minden valószínűség szerint több és több helyen fogják bevezetni az iszaptömedékeléssel való fejtést.

Nálunk nem mondhatnánk, hogy az iszaptömedékelés nagyon el van terjedve.

Vannak nekünk bányaműveink, amelyeknél az iszaptömedékelést szinte eszményi tökéletes eredménnyel alkalmazzák. Más bányáinknál pedig, dacára a nagy áldozatnak, tulajdonképpen reális eredményt alig érnek el ezzel a módszerrel.

Az oka az, hogy nem fekszenk bele szívvel-lélekkel; nem rendelkeznek megfelelő tudással és felszerelésekkel.

Pedig a mi vastag, barnaszén telepeinknél az iszaptömedékelés megbecsülhetetlen.

Az iszaptömedékelés jelentősége csak nőtt a mi bányászatunknál, amióta drága tapasztalatok után megtudtuk, hogy még silányabb minőségű barnaszén telepeink is képesek öngyuladásra.

Az iszaptömedékelésnek barnaszén bányászatunknál való általános használata tehát fontos nemzeti és közgazdasági érdek.

Szenünk amugy is kevés van.

Kerülnünk kell a fejtési veszteségeket, a tűzokozta károkat és szükös szénvagyonunknak biztonsági pillérekre fecserlését.

Ez pedig csakis az iszaptömedékeléssel érhető el.

Főként vállalataink kereskedelmi vezetőihez akarunk szólni.

Vezessék be szénbányászatuknál az iszaptömedékelést, amely ugyan néhány fillérrel megnövelni látszik a *kerükköltséget*, de lényegében a legalkalmasabb mód az életbiztonság és szénvagyon megóvására.

A reá költött pénz pedig busásan visszatérül a bányászatnak megmentett és kitermelt szénkincs értékében, amely most tűzkár, fejtési veszteség és biztonsági pillérek benthagyása következtében napról-napra, minden jobb tudás és igyekezet ellenére is, elfecsérlődik szénbányáinknál.

Luftfilter

G. A. Schütz

Maschinenfabrik
Abt.: Luftfilterbau

Wurzen, Sa.

baut als

besondere

Spezialität

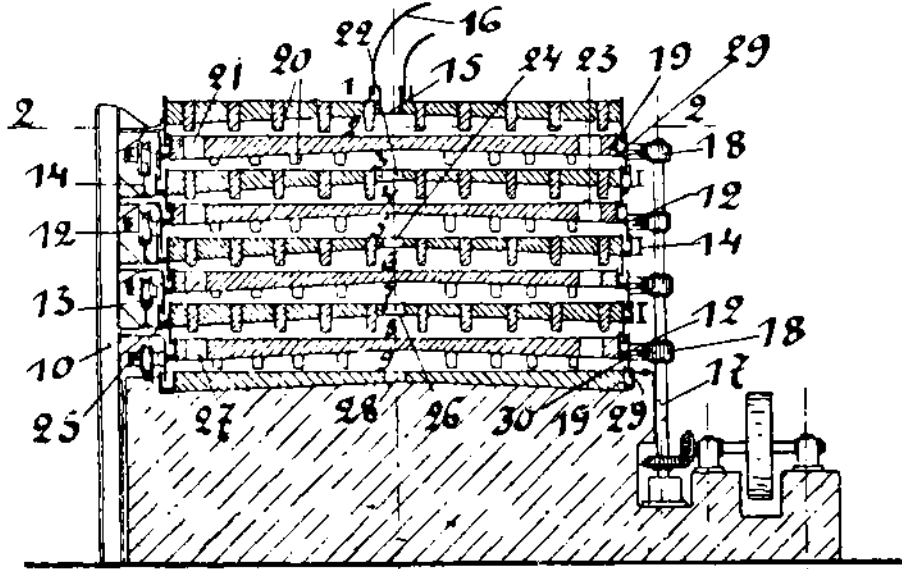
Mechanikus pörkölő kemence.

Az új kemence kéntartalmú ásványok, főleg cink-szulfid mechanikai pörkölésére szolgál. Jelenleg ezt a kezelést a munkások csak kézzel végzik. Az alábbiakban az új pörkölő kemencének egy példaképi kiviteli alakja a mellékelt rajz nyomán van ismertetve. Az 1. ábra a kemencének a 2. ábra 1—1 vonala szerinti metszete és a

2. ábra az 1. ábrának 2—2 vonala szerinti vízszintes metszete.

A kemence több kör alakú, egymás fölött vízszintesen elrendezett lemezből áll, melyek egymástól teljesen függetlenek.

A mellékelt rajzon föltüntetett példánál kilenc

I. ábra.

fölület van egymás fölött elrendezve. Természetes azonban, hogy számuk a földolgozandó fém és az alkalmazott fűtőanyag szerint változhatik. A páratlan (1, 3, 5, 7, 9) tüzhelylemezek helytállóak, a páros tüzhelylemezek ellenben mozgathatók és képzelt tengely körül foroghatnak, amely a kemence függőleges tengelyével összeesik.

A helytálló lemezeket a (10) támaszok tartják, melyek egy sokszög csúcspontjaiban vannak elrendezve, mely sokszög a (11) rudak alakjában a kemence körül van elrendezve. Ezen támaszok, melyeknek száma jelen esetben hat, ugyancsak a mozgatható lemezeket hordják, még pedig a fogakkal ellátott (12) mozgógyűrű segítségével, mely a (14) sínen haladó futókerekkel van ellátva, mely sin az említett támaszokhoz van megerősítve. A legfelső (1) lemez helytálló, a kemencét zárja és hővesztés kiküszöbölése céljából rossz hővezető burkolattal van ellátva.

Ezen a lemezen a pörkölendő ásványok számára szolgál elosztó berendezés van elrendezve. A lemez közepén kiképezett (15) nyílás a kéntartalmú gázoknak a (16) vezetéken való elvezetésére szolgál.

A legalsó helytálló (9) lemez egy szilárdan falazott henger tetejét képezi, amelyben a tüzhely, a füst-elvezető csatornák, a levegő hozzavezetésére szolgáló cső és azon tér van elrendezve, melybe a pörkölt ásványok behullnak. A mozgatható (2, 4, 6, 8) lemezek

a (18) fogaskereket hordó függőleges (17) tengely segítségével forognak, mely fogaskerekek a (12) gyűrűkkel vannak kapcsolatban. A tengely tetszés szerinti áttétel révén fülül vagy alul forgatható.

A föltüntetett példánál a forgási sebesség az összes mozgatható lemezeknél ugyanaz. Egyes lemezeknél azonban különböző is lehet, pl. fülülről lefelé csökkenhet.

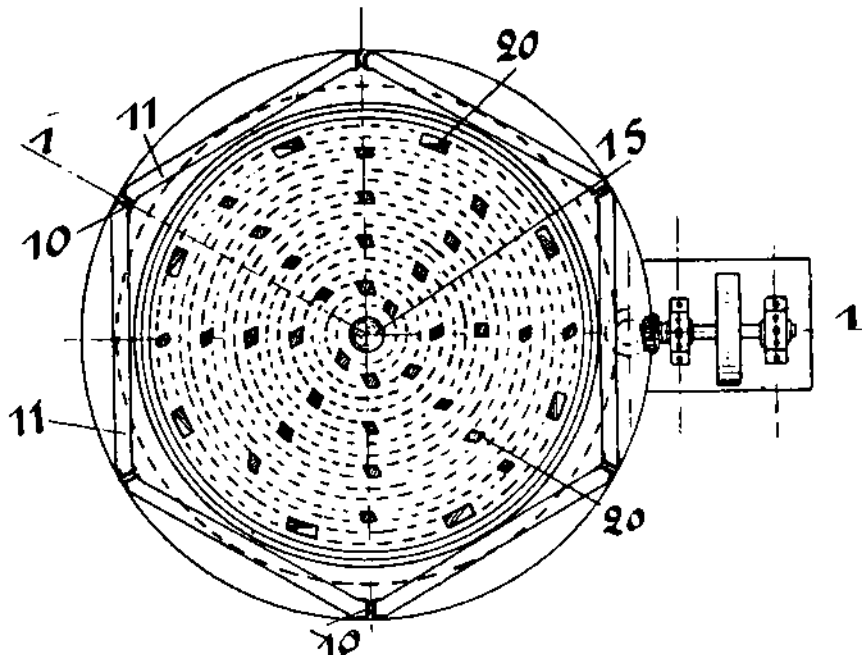
Ennek elérésére csak a (18) fogaskerekeknek a (12) gyűrű fogaihoz való kapcsolatát kell szabályozni.

Ugy a helytálló, mint a mozgatható lemezek a némileg boltíves alu lemezek befogadására gyűrűve vagy meghatározott keresztmetszetű kerettel bírnak.

E lemezek alkalmas tüzálló anyagból vannak előállítva. Mindegyik lemez a saját boltozatába beerezett bizonyos számú (20) foggal van ellátva, melyek ugyancsak tüzálló anyagból vannak előállítva és melyek akként vannak elrendezve és egymáshoz képest beállítva, hogy az alatta fekvő lemezen kiterített ásványokat vagy a központtól a kerület felé, vagy onnét a központ felé terelik.

A mellékelt rajzon föltüntetett kiviteli példánál az (1) földlemezben alkalmazott fogak úgy vannak elrendezve, hogy az elosztó berendezés által a (2) lemez közepe felé vezetett ásványokat ezen lemezek mozgása folytán a kerület felé továbbítják.

A (2) lemez kerületéhez érő anyag a (21) nyílásokon keresztül a (3) lemeze esik. A (3) lemez belső oldalán elrendezett fogak a (3) lemez kerületéről annak közepén alkalmazott (22) nyílás felé terelik, ahonnan az anyag a (4) lemeze esik és így tovább lemeze-

II. ábra.

lemeze, a megfelelően kiképezett (23, 24, 25, 26, 27, 28) lyukakon át.

A gázok ellenkező úton, ugyanezen (28, 27, 26) lyukakon a kibocsátó nyílásig áramolnak.

A különböző lemezek közötti kapcsolatot, amelyek — mint említve volt — egymástól teljesen függetlenek, a (19) foglalggyűrű által képezett (29) gyűrűcsatorna állítja elő, melybe a (30) henger merül, melyet a felső lemez lefelé nyúló pereme alkot. A

gyűrűsatorna finom anyaggal, pl. homokkal vagy más porszerű anyaggal, esetleg folyadékkal van kitöltve a gázok kiömlése vagy a levegő benyomulása ellen való tökéletes tömítés céljából.

A kemence üzeme tetszés szerint folytonos, vagy szakaszos lehet. Az összes vagy egyes lemezek forgási sebességét szükség szerint állítjuk be. Minden egyes berendezés tüzelése külön lehet elrendezve és egy készüléksorozat számára közös tüzelést is alkalmazhatunk.

Csupán egyetlen lemezt fűtünk, az oxidáló levegőt azonban fokozott, szabályozható hőfok mellett vezetjük a kemence cébe.

A fentebb leírt mechanikus kemencerendszer következő előnyökkel bír:

A mozgó és forgó lemezekkel bíró szerkezet folytán a kemence olyan átmérővel készíthető, hogy sugárzás folytán beálló veszteségek alig jöhetnek számitásba.

A kemence belsőjében fémalkatrészeket teljesen mellőzhetünk, amelyek kénos légkörben abban a hőfokban, melyek kéntartalmu ércek pörkölése megkíván, még különleges rendszabályok betartása mellett is csak rövid ideig maradnak meg. Lehűtés a jelen esetben teljesen fölösleges, miáltal fűtőanyagban takarítást érünk el.

Javítások könnyen végezhetőek, minthogy a föl- és leszerelés könnyű.

Végül csökkennék a szerelési költségek a pörkölő alátétek nagy méretei és az ezáltal elért fokozott terhelés folytán.

HAZAI HIREK.

Böckh Hugó dr. miniszteri tanácsos. Őfelsége a magyar pénzügyminiszter előterjesztésére Böckh Hugó dr. főbányatanácsosnak, a selmecbányai bányászati és erdészeti főiskola rendes tanárának a miniszteri tanácsosi címet és jellegű díjmentesen adományozta.

Esküvő. Göbel János pohorellai vasgyári igazgató és Pausperll Lórika, Pausperll Károly m. kir. bánya kapitány bájos leánya június hó 2-án tartják esküvőjüket. A családi ünnep alkalmából az egész bányász-társadalom meled gratulációkkal halmozza el a családot. Mi ezúton is tolmác oljuk legő-zintébb jókíván-ságainkat.

Véglegesítés. A m. kir. pénzügyminiszter Faludi Béla okleveles bányamérnököt, ideiglenes minőségű segédmérnököt a kolozsvári m. kir. kutató bányahivatalnál az állami szolgálatban véglegesítette.

Halálozások. Mracsek Lépót m. kir. mérnök-üzemvezető folyó hó 23-án életének 40 ik évében Budapesten elhunyt. — Chilkó Nándor hodrusbányai m. kir. bányasegédmérnök, üzemvezető, folyó 18-án életének 33 ik évében Budapesten elhunyt. — Vajai Ravasz Sándor, a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola nyugalmazott irodavezetője, folyó hó 20-án életének 65 ik évében Selmecbányán meghalt.

Tanulmányut. A pénzügyminiszter Szeőke Luro dr. m. kir. főbányabiztost és Michnay Árpád dr. m. kir. bányabiztost a németországi kőszénbányászat, valamint a társadalmi és bányahatósági szervezet tanulmányozására küldte ki. A tanulmányut egy hónapig fog tartani s ennek befejeztével a kiküldött c. részletes jelentésben fognak beszámolni az eredményről.

Tanulmányut. A selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola negyedéves hallgatói Réz Géza és Tettamanti Jenő főiskolai tanárok vezetése alatt f. hó 20-tól a pünköszi ünnepekig tartó tanulmány uton voltak. Ez alkalmal meglatogatták a magyar ált. kőszénbánya r. t. tatabányai, az esztergom-szászvári kőszénbánya r. t. dorog-csolnoki és anna-völgyi, valamint a sopronvidéki bányatársulat brennbergi bánya műveit és az egbelli petróleum forrásokat. E bányaművek ugy bányaműveléstani tekintetben, mint bányagépészeti berendezések tekintetében gazdag tárházat képeznek a mai modern bányatehnikának s tanulni vágyó derék ifjaink a lüktető üzemi életbe átültetve szemlélhessék a szaktudásnak mindazon eredményeit, amelyeket édes domes tanáraiktól az iskola falai között hallottak és tanultak. Ifjaink fáradhatatlanok voltak s ismertetéssel gazdagodva tértek haza, mi szívből kívánjuk nekik, hogy szorított szaktudásaikat az iskolából kilépve az élet harcában hazánk javára gazdagon kamatoztathassák.

Bányaszemle. Urbán Béla m. kir. főbányabiztos folyó hó 26-án bányaszemlére utazott az Egereseki Kőszénbánya r. t. bányaműveihez.

A kolozsvári földgázvezetékéről irt beható tanulmányt Kürtös János gépészmérnök, a kolozsvári ipari szakiskola tanára. Kürtös mindenekelőtt kimutatja, hogy a földgáz egymagában még nem elegendő ahhoz, hogy Kolozsvárt rövidesen nagyszabású gyárvárossá alakítsa át, mert ehhez jobb vasuti közlekedés és olcsó víziutak is szükségesek. A szerző hangsúlyozza, hogy a földgáznak ipari célokra való felhasználása nemcsak lokális, hanem országos érdekű szempont. A magyar kőszén napjai ha nincsenek is megszámlálva, de szénkészletünk kiapadása egyáltalában nem beláthatatlan perspektívájú.

A tanulmány a biztosítandó napi gázszükségletet 450.000 m³-be vészi, de előre bocsátja, egyelőre a háztartási és ipari gázfogyasztás nem fogja felülmúlni a 100.000—100.000 köbmétert. Számításai szerint 325 milliméterre veendő fel a vezeték átmérője. Hosszasabban foglalkozik a távvezeték és elosztó vezeték költségeinek megállapításával.

A kissármás—marosujvár—tordai földgázvezeték, mely a tavasszal adatott át a forgalomnak, 73,3 km. hosszú. Az egész vezeték létesítésének költsége mászható aknákkal, tolózákkal, vízlebecsátókkal, telefonvezetékekkel 3¹/₂ millió koronát tett ki, vagyis kilométerenkint 47.750 koronát.

A kissármás—kolozsvári távvezeték összes építési költsége ily módon kerekén 45.000 × 60 = 2.700.000 koronára rugna.

Megjegyzendő, hogy ez összegben a csővezeték fektetéséhez szükséges idegen területért fizetendő bérösszeg benne van ugyan, de csak erős megközelítéssel s így ez a tétel még lényegesebb befolyást gyakorolhat az építési költségre. Egyébként könnyen segíteni lehetne e dolgon azáltal, hogy a csővezeték a mezőszilvás—mócs—kolozsvári állami ut mentén fektetnék le.

Gyémánt furókoronák
lággy és kemény közethez

bányaművek
és
mélyfuró-üzemekhez.
Ernst Winter & Sohn,
Hamburg 19.

Tekintettel arra, hogy Kolozsvár többé-kevésbé beépített, tehát lakott területének utcahálózata mintegy 50 kilométert tesz ki, továbbá arra, hogy a csővezeték költségét átlagban 12 koronára becsülhetjük folyóméterenkint, az elosztó vezeték költsége kereken 600.000 koronára értékelhető.

Ezzel azonban még nem merült ki a befektetések sorozata. Mint *Bernády György* dr. igen szépen kifejtette: „fáradságot nem kimélve, népszerűsíteni kell tehát a háztartási gázt s igen jelentékeny tőkének lekötésével és részben kockáztatásával módot és alkalmat kell nyújtani mindenkinek arra, hogy a csatlakozó vezetékét elkészíthesse s a főző, fűtő-és világítási berendezéseket beszerezhesse.”

Kürtös szerint az évi kiadások a következőképpen alakulnak:

1. Évi amortizáció tíz törlesztési év mellett a befektetett 3,300 000 korona tőke után	330.000 K
2. Ugyanazon tőke 5%-os kamata	165.000
3. Üzemi kiadások a fentiek szerint	90.000
4. Kiegyenlítés és biztonság	15.000 „
Összes évi kiadás	600.000 K

Igen kedvező konkluzióra jut a földgáz jóvelmezőségét illetőleg a szerző. Évi huszonnyolcmillió köbméter földgáznál 0,6 fillér köbméterenkinti vételár mellett 92.000 korona tiszta nyeresége maradna — mindent leszámítva — a városnak. Végül a vezeték túlméretezésének kérdésével foglalkozik a tanulmány. Megállapítja, hogy míg Kolozsvár óránkénti maximális 40.000 m³ szükségletének szállítására 325 milliméteres belső átmérőjű csővezeték kell, addig az 500 milliméteres csővezeték 137.240 m³-es szállítóképességénél fogva a kolozsvári szükségleten kívül még Nagyvárad és Debrecen, sőt a távvezeték mentén fekvő kisebb városok szükségletét is fedezni képes. Emellett a kilométerenkinti összes csőkölttség 45.000 koronáról csak 75.000 koronára emelkedik, vagyis a csővezeték szállítóképességének 200%-kal való növekedésével szemben a csőfektetési költség csak mintegy 67%-kal emelkedik, ami már maga is amellest szól, hogy az érdekelt városoknak egyesült erővel kell eljárniok a távvezeték megépítésénél.

Beruházások Tatabányán. Tatabányai levelezőnk jelenti, hogy a VIII. sz. akna üzemé részére egy új tömedék aknát fognak létesíteni. A szállító vitlához az erőt egy 50 HP, 3000 voltos „Unio“ elektromotor fogja szolgáltatni, a vizemelést pedig egy 12 HP, 200 voltos e. motor teljesíti s erre egy 500 perczliter teljesítményű centrifugal szivattyu fog szolgálni.

Kutatások földgáz és petróleum után. Az egbelli petróleumfurások eredményén felbuzdulva, a kormány most fokozottabb figyelmet fordít a gáz- és petróleumnyomokra. Ujabbán Szilágyságban is találtak petróleumnyomokat és a Zilah melletti Cigányi községben is. Azok a hírek, amelyek arról számoltak be, hogy a temesmegyei Lippa, Temesrékás és Facsád községek határában földgázra bukkantak, nem bizonyultak valóznak. Az illető községek előjáróságai, valamint Temesmegye alispáni hivatala a felfedezésről mitsem tudnak. Medgyes városa, amely már megkapta a kincstári koncessziót földgázra, megbízást adott a Siemens-Schuckert Művek r.-t.-nak egy földgázmű elektromos központ terveinek és költségvetésének kidolgozására. Ez a központ látná el Szent-Ágotát, Erzsébetvárost és esetleg más községet is elektromos árammal.

Bányászati kiállítás. Düsseldorfban 1915-ben nagyszabású ipari kiállítás nyílik meg. A westfáliai szén-szindikátus most 100.000 márkát adományozott a kiállítás bányászati csoportjának a céljaira. Ez a csoport a német bányászat fejlődését fogja bemutatni a legutóbbi száz év alatt.

Az orsz. bányászati és kohászati egyesület budapesti osztálya a jövő hó első felében fogja rendezni havi ülését megartani és pedig tekintettel az orsz. b. és k. egyesület június 14 én tartandó rendkívüli közgyűlésre, e gyűlésen tisztán csak az egyesületet érdekő hivatalos ügyek fognak tárgyalatni.

Üzemszünetelés. Szápári levelezőnk jelenti, hogy a Szápári Kőszénbánya r.-t. Frigyes-aknai bányüzemét megszorítani, sőt bizonyos ideig szüneteltetni szándékozik. E megszorítás a kedvezőtlen feltárási és szállítási viszonyokon kívül abban is leli magyarázatát, hogy a szénterület még nincsen alaposan átkutatva. Az üzemvezetőség a szénterületet mélyfurásokkal úgy szándékozik átkutatni, hogy annak kedvező eredménye esetén egy nagyobb termelésre igényelt modern üzem létesíthessen.

A kereskedelmi és iparkamarák jelentéseiből. Az aradi kerületben *kőbányászattal* különösebb mérvben Arad és Hunyadmegyében foglalkoznak. A kőüzlet általánosságban az 1912. évi keretben mozgott, az elmúlt esztendőben sem az állam, sem a törvényhatóságok nagyobb utépítést nem irtak ki, a városok is csak aránylag kevés utépítési és kövezési munkát végeztek, így Arad városa is az évközben kiirt kövezési munkák végzését több okból elhalasztotta. Az aradmegyei bányákban leginkább vasuti felépítményi kavicsot termeltek, melyből a magyar királyi államvasutaknak jelentékeny mennyiséget szállítottak; termeltek továbbá utépítésekhez, kövezésekhez, partbiztosításokhoz alkalmas terméskövet, nagy mennyiséget szállítva az elmúlt évi nagy árvizek pusztításainak helyreállítási munká-

KOVÁCSOLT VAS

RUHASZEKRENYEK

MAGYAR SZELLŐZŐ MŰVEK

Telefon József 26-56. **BUDAPEST, VII., ARÉNA-ÚT 80.**

lataihoz. A solymosvári kőbányát egy darab 16 lóerős magánjáró közúti géppel szerelték fel, e gépek azonban nem igen felelnek meg a szükséges s a gyár által ígért célnak, alkatrészei gyorsan kopnak és teljesítő képességük csekély. A kerületbeli bányák lehetőleg az illető község munkásait foglalkoztatják, alkalmaznak azonban nagy számban csanád- és szolnokmegyei magyar munkásokat is, kik ugyyszólván az egész éven át dolgoznak, szorgalmas munka mellett szakmájban 5—6 koronát keresve naponta. A solymosvári kőbányában kísérleteztek az elmúlt évben kockakő készítésével is, melyből azonban alkalmas s elegendő mennyiségű hiányában aránylag csak kis mennyiséget termelt, e termelés nagyrésztét a magyar királyi államvasutaknak, kisebb részét pedig községeknek s városoknak eladva. A kő megfelelő, kitűnő minőségéről úgy az államvasutak, mint a városok is elismerőleg nyilatkoztak, úgy, hogy a folyó évben alkalmas munkásnak elegendő számban való alkalmazása folytán előrelátólag nagyobb mennyiségű kockakövet fognak előállítani. Mult évi jelentésünkben rámutattunk a kőszállításokról és utépítésekről kiállított számlák vontatott kiegyenlítésére a vasutintézet, az állam és a törvényhatóságok részéről; ez az állapot a folyó évben sem javult, ez pedig a szállítóra mindenestre jelentékeny kamatvesztéssel jár. A kő általában készpénz adásvétel tárgyát képezi, az i. c. általában elég kedvezőnek volt mondható, sztrájk vagy erre irányuló mozgalom nem fordult elő, a waggonhiány sem volt oly nagy mérvben érezhető, mint az előző években.

A halmágyicsuci állami kőbánya és közúti telep az elmúlt 1913. évben 27.818 m³ zuzott kavicsot, 8702 m³ kőzusaléket, 12.219 m³ utalaprak való terméskövet és 141 darab faragottkő kilométeroszlopot állított elő. Az anyagok Arad-, Békés-, Csongrád-, Csanád- és Torontál-vármegyék állami utjaira, továbbá Aradvármegye törvényhatósági utjaira szállítottak el. A telep az 1913. évben 290 munkanapon keresztül naponként átlag 175 munkást foglalkoztatott. A kőtermelésnél alkalmazott szakmáymunkások átlag naponként 4 koronát, a napszamosok átlag napi 2 korona 50 fillért kerestek. A munkásviszonyok kielégítőek voltak és az előző évihez képest javultak.

Állami kőbánya van még Hunyadmegyében, a piski—petrozsényi vasútvonal Bolibarlang nevű állomása közelében. Ebben a kőbányában 1913. évben termeltek 2138 m³ felépítményi tört követet, 3911 m³ válogatott nagy terméskő és 867 m³ bányahulladékot. Állandóan foglalkoztatva volt havonként 15 munkás 25—25 napi szolgálattal és 3 korona napibér mellett; ugyancsak a Máv. tulajdonát képezi és 1913. évi szeptember 1-én nyílt meg a banicai kőbánya. Ebben 2848 m³ felépítményi tört követet, 718 m³ válogatott nagy terméskő és 141 m³ bányahulladékot termeltek. Állandóan foglalkoztatva volt havonként 20 munkás 25—25 napi szolgálattal és 3 korona 20 fillér napibér mellett. A termelt anyagot — kivéve a dévai államépítészeti hivatalnak átengedett 40 m³ zuzott követet és Petrozsény nagyközségnek átengedett 500 m³ terméskövet — a vasut saját építési céljaira fordította. A munkásviszonyok az elmúlt évben kielégítőek voltak ezen bányákban.

Az arad—csanádi egyesült vasutak borossebesi kő-

bányájában az 1913. évben nem dolgoztak olyan intenzíven, mint az előző évben. Ennek oka a középítkezések mérvének apadásában keresendő.

A kerületbeli márványbányászat hanyatlott az előző évihez képest. Két nagyobb márványbányánk kénytelen volt üzemét beszüntetni a rossz üzletmenet következtében.

Elnökválasztás a selmecebányai főiskolai körben. A selmecebányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola ifjúsági körében folyó hó 18-án volt az elnökválasztás. Az elnöki állásra két jelölt volt: Jónásch Ödön harmadéves bányamérnökhallgató és Tukács Ferenc másodéves erdőmérnökhallgató. Elnökké, nagy küzdelem után, hat szavazattöbbséggel Jónásch Ödönt választották meg.

Elhanyagolt bánya. A zalatnai bányakapitányság 10 korona elsőfokú pénzbírsággal sújta a Szefregyel sztr. Indrej cégű bányatársulat részvényeseit, mert a Boica község határában fekvő bányatolken az üzem elhanyagolták és igazgató választás iránt a bányakapitányság felszólítása dacára sem intézkedtek. További üzemelhanyagolás esetén elvonják a jogosítványokat.

Miután a Rea Silvy bányatársulat tulajdonát képező Romulus és Remus védnevű, Nagyonyoly község határában fekvő bányatolken az üzem hosszabb idő óta szünetel, a zalatnai bányakapitányság 100 K másodfokú pénzbírsággal sújta a részvényeseket. További üzemelhanyagolás esetén elvonják a jogosítványokat.

Új bányajogosítványok. Botár Árpád mérnök herényi lakos Zala vármegye egész területére érvényes általános kutatási engedélyt nyert. — Az Esztergomvidéki kőszénbánya t. Esztergom vármegye egész területére érvényes ált. kutatási engedélyt további egy év tartamára meghosszabbították.

Csalás zártkutatmányokkal. A zártkutatmányokkal való csalásnak egészen új módját eszelte ki Beck Nikodín vulkáni lakos. „Mint „bányászakértő”, rávette Váradi Józsefnét arra, hogy zártkutatmányi okmányainak kezelését reá bizza. Mikor aztán a k t zártkutatmány után a zalatnai bányakapitányságnál be kellett fizetni 8—8 koronát, Beck a bizonyítvány megfelelő rovatában a 8 koronát 80-ra, illetőleg 28-ra hamisította és így Váradinét közel 100 koronával károsította meg. A hamisításra később rájöttek s a törvényszék két rendbeli közokirathamisítás miatt egy havi fogházra ítélte Beck Nikodínt.

Védterület engedélyezése. A m. kir. földmívelési miniszter a fővárosi pénzalap tulajdonát képező Szent Margit-sziget gyógyvizű ártézikutja részére véderőterületet állapítván meg, az e tárgyban kelt engedély okirat és térképek eredeti példányát a fővárosi közmunkák tanácsának leendő megküldésre, a másik példányt és térképeket pedig a vizikönyv okirattárában való elhelyezés végett a székesfőváros polgármesterének megküldötte.

A Sternberg-cég ismert bérleti rendszere folytán nincsen többé szükségünk arra, hogy a pesti szalonunkból a magunk — szinte elmozdíthatatlanul nehéz — zongoráját vigyük a nyaralóba, amely művelésben az értékes hangszer félig-meddig belepusztul, hanem köszönjük Sternberg-től egy könnyű kis „nyaralási pianinót”, amelyen persze ép úgy rajta van a 7 oktáv billentyűzete, mint a monstruózus méretű zongoránkon. Az idén szokatlanul korán és intenzív kezdődő hőség folytán különösen megnövekedett a nyaralóhelyekre máris szinte menekülő családok száma, mely körülmény indokoltá teszi, hogy azok, kik csak későbbben fognak nyaralni menni, már most biztosítsák magukat azonnali jelentkezéssel erre a célszerű pianinó bérletre.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

A román petroleumpipar egy évi mérlege.

Az 1913. év nagy próbára tette a plojesti kerületet. Vég nélküli esőzések veszélyeztették a termést és megakasztották minden munkát. Az országutak majdnem mindenütt hasznavehetetlenekké váltak. Nem egyszer volt idő, amikor a petroleumbányákhoz szükséges anyagot nem lehetett szállítani. A parasztnép hetekig nem volt képes gabonáját a piacra hozni s így természetesen a maga részére sem vásárolhatott semmit. A félreesőbb helyeken lakó munkások nem mozdultak el hazuról, nem mehettek sem a petroleumforrásokhoz, sem más vállalatokhoz, úgy hogy a munka megakadt.

Végre megjavult az időjárás. A nap sugarai éltetően hatottak a gabonaföldekre. A termés biztosítottnak látszott; az iparok minden ágában megindult a szaktatlan munka s minden iparkodás arra irányult, hogy megjavítsák a forgalmi viszonyokat.

A mozgosítás azután megint megakasztott minden munkát és az első pillanatban a legnagyobb zavart okozta. A politikai lelkesedés mellett azonban eltörpült a gazdasági kétségbeesés. De nem sokáig tartott ez az állapot s dacára annak, hogy a vasúti forgalom megakadt, hogy a legerőteljesebb emberek bevonultak, az állatállomány csökkent, a munkát mindenütt folytatták.

Ugy a benszülőtek a mezőgazdaságban, mint az idegenek az iparban tűzpróbát álltak ki.

Mindamellet az 1913-iki mérleg föltétlen kedvezőbb minden téren, mint az 1912. évi. Fényes bizonyítékát szolgáltatta e kerület nagyértékű munkerejének és segélyforrásainak. A gazdasági élet minden ága megrázkódtatáson ment keresztül, — de nem pusztult be'le. Ez a kerület reménységgel tekinthet a jövő elé.

A prahovai kerület, melyet a nép a zsiros kerület névvel illet, ezt az elnevezést, ipara fejlődésére való tekintettel, teljes mértékben érdemli meg. De a buzeni kerület is, amely egyébként tulnyomóan mezőgazdasági vidék, szintén kezd iparilag fejlődni, annál kevésbé azonban Targoviste, ez nem igen lendül fel.

A belföldi ipar, jóllehet elsősorban a petroleumforrásokra támaszkodhatik, nagy körben terjeszkedik tovább s mindazokat az új anyagokat kutatja fel, amelyeket kiaknázásra előnyösöknek talál.

A naftaipar természetesen az első helyet foglalja el.

Ez is megsínylotta a mozgosítást, de leküzdötte a nehézségeket és az új évbe erőteljesebben ment át,

mint bármikor azelőtt. Dacára a sok hátráltató körülménynek, az első félévi időjárásnak, a mozgosítás következtében beállt munkashiánynak, az igazán kedvezőtlen forgalmi viszonyoknak stb. mégis sikerült a nyersnafta te melését az 1912. évi 1,804.761 tonnával szemben 1,885.225 tonnára fokozni.

Jóval nagyobb azonban a termelési értékek közötti különbség. Az 1912. évi termelést 72,190.400 frankra becsülték, az 1913. évinek az értékét 131,965.750 frankra teszik. Ez a rengeteg nagy különbség onnan ered, hogy az összes termékek ára jelentékenyen emelkedett. Ez az áremelkedés kitesz a nyersnaftánál és petroleumnál körülbelül 20 százalékot, sőt a benzinnél 30 százalékot.

Ilyen körülmények között a petroleumpipar igazán háládatos térnek kiná'kozik és nem csoda, hogy magához vonzza a külföldi tőkét.

Az itt működő különböző petroleumtársaságok részvénytőkéje kitett 1912-ben 372,152.458 frankot, 1913-ban már 477,133,136 frankra szökött fel.

Az 1913. évi tiszta nyereség 28 millió frankra rugott.

Ezek a számok a helyzetnek elég világos képét és az iparág duzzadó erejének elég beszédes bizonyítékát szolgáltatják. A már lekötött tőke hatalma, a fáradhatlan céltudatos tevékenység és a még gazdagabb források biztos létezése arra engednek következtetni, hogy a román gazdagság e téren még további föllendülés várható.

A régi mezőkből csak a Dambovita kerületben fekvők vannak hanyatlóban. Ezek a források, amelyek 1880-ban alig adtak 2000 tonnát, 1912-ben már 74.000 tonnát szolgáltatnak, 1913-ban pedig 41.583 tonnára hanyatlott a termelés.

Prahova kerület (Campina, Moreni, Bustenari stb.) forrásai, amelyek 1880-ban szintén csak 2900 tonnát termeltek, 1910-ben 1,245.421 tonnát, 1911-ben 1 millió 385.118 tonnát, 1912-ben 1,614.701 tonnát és 1913-ban 1,677.759 tonnára vitték fel. Eze'ből az adatokból az látszik, hogy a lefolyt év aránylag nem volt olyan bőseges s hogy e terület kissé kimerült.

Viszont a Buzen kerület (Arbanas forrásai) nyersolajtermelése igen előnyösen fejlődött ki és közeli nagy föllendülésre nyújt reményt. Itt 1910-ben 39.717 tonnát, 1911-ben 63.199 tonnát, 1912-ben 87.271 tonnát és 1913-ban 125.722 tonnát termeltek. A munkát igen erőlyesen végzik és a megnyitott szondák jó és tartalmas nyersanyagot szolgáltatnak.

VALÓDI
"PERSA SZÖNYEGEK"

minden létező minőségben, színben és méretben.

≡ NAGY VÁLASZTÉK! ≡
OLCSÓ SZABOTT ÁRAK!

≡ TELEFON-SZÁM 140-64. ≡

POLGÁR HUGÓ ÉS EMIL
Budapest, V., Erzsébet-tér 18. (Sas-u. sarok).

A furástechnikánál az összes új találmányokat használják fel, amelyek a munka gyorsítására és olcsóbbtételére alkalmasak, ami annál fontosabb, mivel nagyon mélyen (1000 méter-rig és azontul is) kell furni és ez a munka amugy is igen drága. A technika terén folyó világversenyt itt méltó módon használják ki.

A szondákban kiáradó természetes földgáznak, az összes művekben fűtési célokra való felhasználását igen praktikusnak találták. Idegen installációk részére is adják el a gázt a legközelebb egy vállalat egész Plojestig fogja vezetni és itt fűtési és üzemi célokra használni.

Minden itt működő részvénytársaság a legnagyobb rentabilitásra iparkodik; a tőke és tudás egymással egyesülve a legjobb eredmény elérésére törekednek, a döntő szó azonban mégis a véletlent illeti meg.

Igy látjuk, hogy például a Steana Romana egy 12,000,000 franknyi tőke mellett 5,880,579 frank tiszta nyereséget mutat ki, míg a Colombia 5 milliónyi tőke mellett már 9,114,541 frank tiszta nyereségre vitte, a Romana—Americana 12 és fél milliós részvénytőke mellett 2,111,185 frankos tiszta nyereséget, a Concordia hasonló tőke mellett csak 667,235 frankot ért el. A Sperantatársaság, amely 1,450,000 frank tőkével dolgozik, részvényeseinek 1,164,800 frankot térített meg és még mindig maradt 1,001,900 franknyi tiszta nyeresége. Colombia, amely 5 millióval dolgozott, részvényeseinek 4 és fél millió frankot térített meg és a bányaművekben 15 és fél millió franknyi aktívája van.

Vannak természetesen olyan társaságok is, amelyeknek legnagyobb iparkodásuk mellett sem volt olyan szerencsésük a szondákkal; veszteséggel dolgoztak, abban a reményben, hogy majd akadnak jobb forrásokra is.

A naftaipar általában elsőrangú gazdasági segélyforrása az országnak, mely tág munkateret nyit úgy a külföldieknek, mint a bennszülötteknek és még nagyon hosszú ideig fogja ezer meg ezer embernek megélhetését biztosítani.

A következőkben felsorolunk néhány részvénytársaságot, melyek a legnagyobb összegekkel vannak képviselve a naftaiparban:

A Steana Romana névértékű tőkéje 120,000,000 lei; az Astra Romanaé 60,000,000 lei; a Rouman. Consol. Oilfields Limitedé 43,750,000 lei; az Orioné

20,100,000 lei; a British Oil et Gem. Securities Crp.-é 15,000,000 lei; a Concordiaé 12,500,000 lei; a Romano—Americanaé 12,500,000 lei; a Chiciura Oilf. of Roumaniaé 12,500,000 lei; az United Crude Oil Cy. Ltd.-é 11,562,500 lei; a Naftaé 10,000,000 lei; az Auroraé 8,727,970 lei; az Internationalaé 7,916,000 lei; az Italo—Romanaé 7,500,000 lei; a Morci Gbirdovenié 7,500,000 lei; a Maisels Petroleum Trusté 6,250,000 lei; a Traian Roumanian Oil Cy. Ltd.-é 6,250,000 lei; a Bacau Maatschapyjé 6,300,000 lei; az Aquila Franco Romanaé 6,000,000 lei; a Creditul Petroliferé 6,000,000 lei; a Standard Petr. Exploration Cy. Ltd.-é 5,750,000 lei; a Colombiaé 5,000,000 lei; a Vegaé 5,000,000 lei; az Anglo Roumanian Petr. Cy 5,000,000 lei. Azután következik még egész nagy sora a részvénytársaságoknak, amelyeknek öt millió aluli részvénytőkéjük van.

Érdekes Románia nyers naftatermelésének fejlődése 1883-tól 1913-ig. Az ezt feltüntető statisztikai kimutatásból a következő jellemző adatokat emeljük ki:

1883-ban volt az össztermelés a Prahova, Dambovita, Buzoan és Bacau kerületekben 19,400 tonna 776,000 lei értékben; 1885-ben 26,900 tonna 1,076,000 lei értékben; 1886-ban hanyatlak 23,450 tonnára 933,000 lei értékben; innentől kezdve aztán állandóan emelkedik; így volt 1890-ben 53,300 tonna 2,132,000 lei értékben; 1895-ben 80,000 tonna 3,200,000 lei értékben; 1900-ban 250,000 tonna 10,000,000 lei értékben; 1905-ben 614,870 tonna 27,669,155 lei értékben; 1910-ben 1,352,407 tonna 47,330,115 lei értékben; 1913-ban 1,885,225 tonna 131,965,750 lei értékben.

Az emelkedő nagy tőkéhez és változatos szerencséhez csatlakozik a tetterős iparkodás, amely minden tudományos találmányt kihasznál, hogy ezt az ipart megnél nyereségesebbé tegye.

S ez a törekvés évről-évre nagyobb sikerrel jár s felhasznált technikai újítások a naftaipar még nagyobb rentabilitásával kecsegtetnek.

Az összes fuonitók modern berendezésekkel vannak ollátva s szakadatlanul történnék újabb meg újabb javítások. Ezek előnyös volta eléggé domborodik ki az erre vonatkozó adatokban.

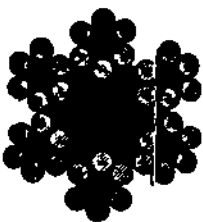
Erre vonatkozólag egyetmást érdemes kiemelni.

Mindenekelőtt meg kell említenünk az üzemek fűtési rendszerében meghonosított új eljárást. 1909-ben felhasználtak 1,297,257 tonna nyersnafta kiaknázására

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság

BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz. TELEFON: 60-11, 60-12, 60-13, 60-14.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösréz huzalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

és feldolgozására 109.077 tonnát fűtőanyagként. 1913-ban 1 885.225 tonna nyersolajat termeltek és dolgoztak fel a finomítóknál és erre a célra csak 97 980 tonnát használtak fel fűtésre. Ez a jelentékeny megtakarítás abban találja magyarázatát, hogy a természetes földgázakat az összes üzemekben használják ki. Ez arra enged következtetni, hogy sikerülni fog a nyersolajfogyasztást még jobban korlátozni.

A finomítás technikájában állandó a tökéletesítés, s ez azt eredményezi, hogy az értékesebb termékek mennyisége fokozható. Különösen arra törekednek, hogy mennél több benzint állíthassanak elő, mert ennek a fogyasztása állandóan nő és árai folyton emelkednek.

Az 1909. évi 1,297.257 tonnára rugó nyersolajtermelésnél a benzintermelés 201.253 tonnát tett ki, 1913-ban sikerült 1,885.225 tonna nyersolajból 422.019 tonna benzint készíteni. S emellett az ára kétszeresére szökött fel.

Az olajban és paraffinban a progresszió nem annyira a mennyiségben, mint inkább a minőségben nyilvánult meg; először is azért, mert az itteni nafta aránylag kevés olajat tartalmaz és másodsor, mert a reziduák ára olyan kedvező, hogy a zsiros alkatrészek költséges kivonata egyenesen nem gazdaságos.

A reziduák kelendősege jelenleg olyan nagyfokú és annyira biztos, hogy egyáltalában nincs érdekében az iparosoknak, hogy ezek mennyiségét jelentékenyen csökkentsék. A vasuti és hajózási ügy fejlődése és a növekvő számban létesülő gyári vállalatok még jó hosszú időre biztosítják a petroleumtermelés reziduáinak kelendőségét, melyet semmiféle konkurrencia nem zavarhat, mert minden tüzelőanyag ára emelkedőben van.

A technikának azon a terén, amely a termékek qualitativ javítását célozza, a román petroleumipar feltartóztatlanul halad előre. Az ellen a felfogás ellen irányuló vita, hogy a román petroleum kisebb értékű, befejezettnek tekinthető, mert a finomítók most már kiváló minőséget produkálnak. Folyton tanulmányozzák a kérdést, hogy miképen lehet olyan égőket, kandókat és lámpaüveget találni, melyek az itteni petroleum sajátjaival, gyuladást hőmérsékletével stb. összeegyeztethetők legyenek.

A nehéz olajoktól és robbanó anyagoktól való kiválasztás, a sav tisztítása, fehéritése és neutralizálása a legprecízebb módon történik. Az itt működő gyárak arra törekednek, hogy az áru minősége tekintetében versenyezzenek egymással.

Ilyen viszonyok között természetes, hogy a román petroleumáru exportja évről-évre emelkedik és hogy az árak is mindig kedvezők.

A külföldre kivitt naftatermékek összmenyisége kitett 1913-ban, dacára az akkori politikai viszonyoknak, 1,035 867 tonnát, tehát majdnem 200.000 tonnával (20 százalékkal) többet, mint az előző évben. Ennek megközelítő értéke körülbelül 94,773.850 frank, vagyis majdnem 35 százalékkal több, mint az 1912. évi.

Az árak az egész éven át magas nívón maradtak és az év végén sem látszott, hogy hanyatlanának.

A legsilányabb minőségű nyersnafta az 5.50—6.00 frankos árt érte el, a legjobb (Bana) pedig 9.50—10.80 frankot 100 kg.-kint.

Exportárut jegyeztek utoljára: petro'eumot a Kelet részére 6.50—7.25 frank on vrac, a nyugat részére 9.25—9.50 frank on vrac, ládában 4.95—5.05 frank ládánként, benzín minőség szerint 18.00—29.00 frank 100 kg.-kint, Dieselolaj minőség szerint 7.25—7.50 frank 100 kg.-kint.

A kereslet egy pillanatra sem szűnt meg, úgy hogy a fokozott termelés dacára sem lehetett a rendeléseket az export részére rendelkezésre álló mennyiséggel fedezni.

Az exportüzletet azonban nagyon megnehezítették a közlekedési viszonyok.

Dr. Pictet Raoul Pierre tanár Wilmersdorf-ban
53428. számú és

„Eljárás hidrogénnek és finoman elosztott szénnek (koromnak) megszakítás nélküli előállítására acetilénből vagy acetilénnek más szénhidrogénnel való elegyéből“

című magyar szabadalom tulajdonosa ezen szabadalom gyakorlatbavétele céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyt ad. — Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:
Dr. Szilasi J. hites szabadalmi ügyvivő irodája Budapest, VII., Rákóczi ut 32. sz.

**LAUFER
GÉPGYÁR**

Budapest VII.
Palotai-út 15M.
Telefon. 75-40.

Hőtelpályák.
Kisvasutak.
Bányakocsik.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Orsova-Dunatölgyeser Bergwerke-A. G. in Budapest.

Die Orsova-Dunatölgyeser Bergwerke-A. G. hat in Orsova mehrere Eisengruben angekauft und die Option auf den Kauf der im Hunyader Komitat in den Gemeinden Brotona, Vika und Lonsina gelegenen Eisen-, Blei-, Silber- und Braunkohlenbergwerke erworben. Die Gesellschaft hat bereits Lieferungsverträge abgeschlossen mit den Vajdahunyader Werken und der Arad-Csanáder Bahn. Das Kapital der Gesellschaft, welches jetzt K 600.000 beträgt, soll unter Mitwirkung eines kapitalkräftigen belgischen Konsortiums zwecks grösserer Investitionen erhöht werden.

Rückgang des Eisenabsatzes. Nach den kürzlich zur Ausgabe gelangten Ausweisen der österreichischen Eisenwerke pro April 1914 beziffert sich der Absatz in den nachbenannten Fabrikaten, soweit dieselben einer quotenmässigen Verteilung auf die einzelnen Werke unterliegen, bei

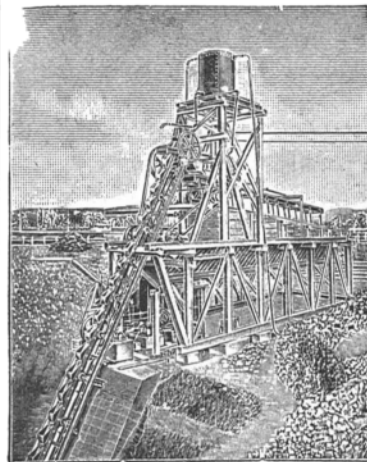
	April		seit 1. Jänner	
	1914 gegen 1913		1914 gegen 1913	
	M e t e r z e n t n e r			
Stab- u. Fasson-				
eisen	329.345	— 35.089	1,207.142	— 170.302
Träger	129.083	— 4.506	387.955	— 73.826
Grobbleche	42.502	+ 2.850	165.870	— 14.940
Schienen	22.592	— 60.066	370.743	— 8.236
Summe	523.522	— 96.811	2,131.707	— 267.304

Der obige April-Ausweis verzeichnet in fast allen Sorten gegenüber dem Vorjahre eine Abnahme. Lediglich Grobbleche sind um 2850 Meterzentner gestiegen, während Stab- und Fassoneisen eine Absatzverminderung um 9,6%, Schienen eine solche um 72% erfahren haben. Bei Trägern ergibt sich ein mässiger Ausfall von 4506 Meterzentner. Bezüglich des starken Rückganges in Schienen ist darauf zu verweisen, dass die zu liefernden Mengen bei dem Mangel an sonstiger Beschäftigung in den ersten Monaten ausgewalzt wurden.

Die Kalivorkommen in Vorderindien. Die Überzeugung von dem grossen Wert der Kalisalze für die Landwirtschaft und somit für die Entwicklung eines ganzen Landes hatte seinerzeit auch die Geological Survey of India veranlasst, nach Kalisalzlagerstätten zu ersuchen. Für sie lag die Veranlassung dazu um so näher, als bekanntlich Indien von altersher ein sehr berühmtes Salzland ist, aus dem die Alten schon ihren Vorrat gedeckt haben. Die Steinsalzlager erreichen dort eine sehr beträchtliche Ausdehnung; dies gilt insbesondere für die Himalayastaaten Nepal und Bhutan, wo auch ein sehr umfangreicher Salzhandel betrieben wird. Die Lager haben eine Mächtigkeit von durchschnittlich 8—15 m und sind gewöhnlich mit Gipsen, Salztonen und Mergelschiefer untermischt. Bei dieser Sachlage war die Wahrscheinlichkeit von Fündigwerden auf Kalisalze nicht so ohne weiteres von der Hand zu weisen und in der Tat sind auch Kalilager festgestellt worden, über die nunmehr in den Records of the Geological Survey of India berichtet wird. Ob sie aber einen nennenswerten Wettbewerb zulassen werden, erscheint sehr fraglich, besonders wenn man in dem Berichte trotz der grossen Gewissenhaftigkeit und Ausführlichkeit, mit der darin das Einfallen, Streichen, die Mächtigkeit der Kalilager jeweils behandelt werden, liest: „Die angegebenen Entfernungen lassen die verhältnismässige Ausdehnung der Lager erkennen, aber sie geben keine Grundlage für die Berechnung der zur Förderung verfügbaren Massen, da Zweckmässigkeitsfragen bezüglich der zu erhaltenden Sicherheitspfeiler das Ergebnis beeinflussen“, sonst aber

keine weiteren Angaben über die mutmassliche Ausdehnung findet. J-denfalls werden dahingehende Angaben erst abgewartet werden müssen, ehe man sich von der wirtschaftlichen Bedeutung dieser Vorkommen ein Bild machen kann. Im einzelnen entnehmen wir dem Berichte folgendes: Die Ablagerungen sind für gewöhnlich feinkörnige Gemenge von Kalinit, Langbenit, Sylvia und B'oeidit untermischt mit Steinsalz und Kieserit. Der Durchschnittsgehalt an K_2O schwankt zwischen 6,8—14,4 Prozent. Die Untersuchungsarbeiten erstreckten sich über die Bezirke Ibelum des Pundscha' hauptsächlich auf die bereits ermittelten Kalilager in den Steinsalzbergwerken bei Khewra und Nupur. Die Kalilager, die in der Mayo-grube bei Khewra gefunden wurden, sind im allgemeinen von Schichten unverwendbarer Tonmergel überlagert. Das Hauptlager ist an verschiedenen Stellen auf rund 250 Fuss (1 Fuss = 0,32 m) im Einfallen verfolgt, das bei 20—50 Grad Neigung NW. verläuft. Seine durchschnittliche Mächtigkeit beträgt 6,8 Fuss; der Kaligehalt schwankt zwischen 6,8 bis 9,16 pCt. K_2O . Im Salzbergwerk Pharwala wurde ein Lager aufgeschlossen von 8 Fuss Mächtigkeit und mit 7,7 pCt. K_2O ; es scheint mit einem Lager identisch zu sein, das bereits an einer anderen Stelle der Grube gefunden worden ist. In der Mayo-Grube wurde das einzige einigermaßen bedeutende Lager auf ungefähr 150 Fuss im Streichen von ONO—WSW verfolgt. Das Einfallen beträgt ungefähr 35 Grad, seine durchschnittliche Mächtigkeit 2 Fuss 9 Zoll und sein Kaligehalt 14,4 pCt. Das Lager keilt nach oben hin aus, denn in einer Entfernung von 170 Fuss vom nächsten Aufschluss ist es nur noch wenige Zoll mächtig. Ein Lager in der Grube Nupur ist an einer sehr schwer zugänglichen Stelle ermittelt worden. Es fällt rund 75 Grad nach SSO ein und hat an der Stelle eine Mächtigkeit von 6 Fuss, sein Kaligehalt betrug 14,1 pCt. K_2O . (B. B.-C.)

Mindennemü szállítóeszközöket és szállítóberendezéseket

gyárt
specialis kivitelben:

**Gebr.
Commichau**

Inh.: A SPAHN.

Gépgyára:

**NESTOMITZ
a. ELBE 53**

Katalógus, költségvetés díjtalanul. b. Aussig. (1018|II)

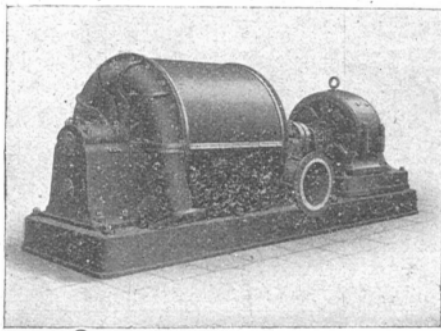
GESZTI GYÖRGY

műszaki nagykereskedés Budapest, V., Markó-utca 3. szám

Gép-, henger-, dynamolaj, motorolaj, csille-, kocsikenőcs, tavotte-zsiradék, gummi-, kenderárak, legkiválóbb színbőrszjak, varró- és kötőszjak, ővszj, tisztító gyapot, kóc, gazdasági, malmászati, szeszgyári, serfözde és egyéb üzembeli műszaki anyagok nagybani előrusítása legjutányosabb áron. — Legelőnyösebb árajánlattal kívánatra mindenkor készséggel szolgálók. (1189|52|II)

KKK

AKTIENGESELLSCHAFT **KÜHNLE, KOPP & KAUSCH** FRANKENTHAL-PFALZ

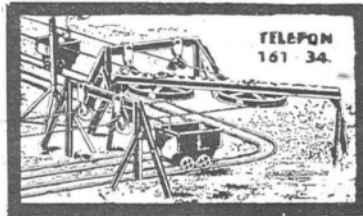
(1121|38)

KKK
TURBO
fuvók,
kompresszorok,
ventilátorok,
gázzívók.

Vezérképviselő: Faber és Erdélyi okl. gépészmérnök Budapest, VI., Váci-körút 57/a
műszaki irodája :: Telefon: 5-32

KKK

MODERN
SZÁLLÍTÓGÉPEK

TELEFON
161-34.

GUNST-ÉS
G-SZÉKELY
SCHWEIGER-GYULA
MÉRNOKI-IRODA
BUDAPEST-V. BÁTHORY-U. 9-12

VONTATÓMŰVEK-KÖTÉLPÁLYÁK
BANYABERENDEZÉSEK

Spezialität:

Gabel-Schaukel-Spaten-
Rechen-Hammer-Stiele
sowie alle Stielarten
liefert billigt
Holz-Industrie
Ludwig Müller
Neustadt a. Haardt
(Rheinpfalz.)

(1183|52)

(1182|41)

Műszaki és Gépipari Részvénytársaság

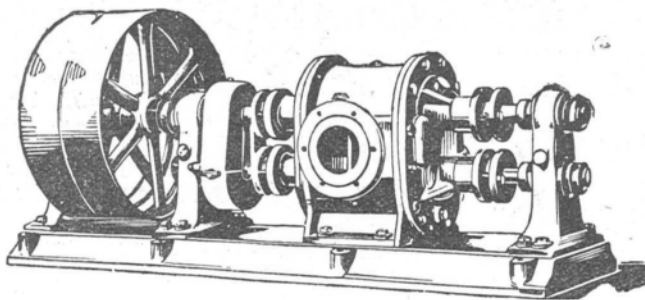
Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 25. szám.

TELEFON 153-II.

(1060|23)

TELEFON 153-II, 168-00.

Shivattyúk minden célra. — Tűzoltó-fecskendők. —
Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árúk minden célra.
Kenőolajok, tisztítógyapot, gépsziják. — Robbanás-
mentes acetylen bányalámpák. — **MOTOROK.** ◆◆◆

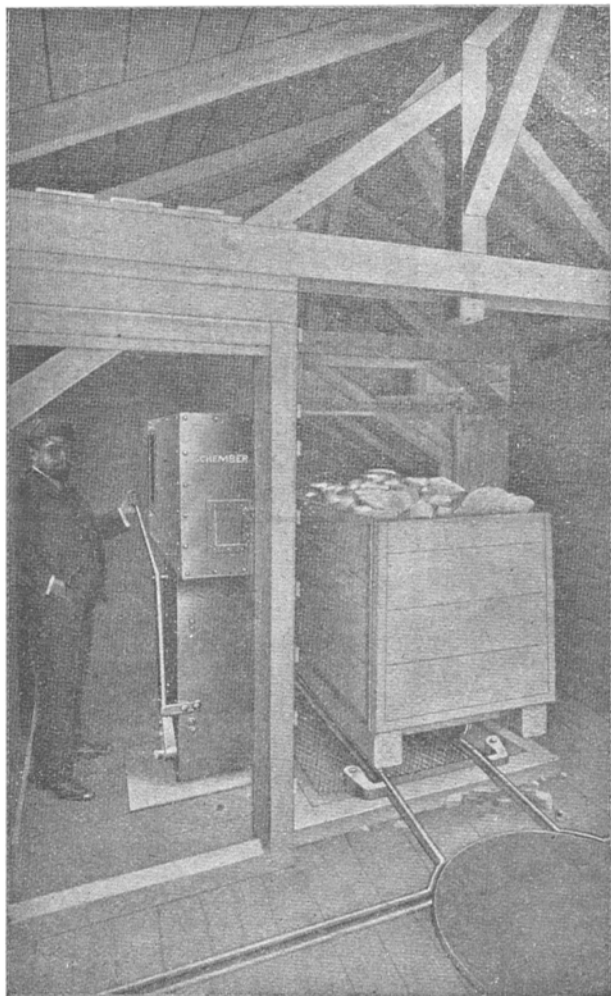
Centrifugális és körforgó
SZIVATTYÚK, FÚVÓK,
GÁZZÍVÓK,

Turbinaszivattyúk és turbokompresszorok.
C. H. Jaeger & Co., Leipzig Plagwitz.

Vezérképviselő a magyar korona országáiban:
VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök,
Budapest, V., Lipót-körút 21. Telefon 105-84.

(1163|38)

Önműködő mérleg bányacsillékre

≡ Különleges ajánlattal szívesen szolgál ≡

SCHEMBER C. ÉS FIAI

≡ csász. és kir. udvari szállító ≡

hidmérleg és gépgyár
Budapest, VI., Váci-körut 59.

**KÉMÉNYÉPÍTÉS
KAZÁNFALAZÁS**

URBANITZKY REZSŐ

ÉPÍTÉSZ MÉRNÖK : BAU-INGENIEUR
BUDAPEST VII. KIRÁLY U.69.
TELEFON 48-91.

**SCHORNSTEINBAU
KESSELMAUERUNG**

≡ **Allandó** ≡
gépkiállítás!

Tégla- és cserépgyártó-
gépek.
Kályhaipari berendezések.

**A Roscher-gépgyár
Görlitz vez. képviselője:**

**Erdélyi Henrik
és Társa**

mérnöki iroda, körkemen-
cék és téglagyárak beren-
dezésére.

**BUDAPEST,
VII., Király-utca 69. sz.
TELEFON 48-91**

**Lubinus
Stein & Co**

*Spezialfabrik
gesundheitstechnischer
Anlagen und Apparate*
Kattowitz's

*Entwurf und Einrichtung
kompletter*

*Centralheizungs-
und Lüftungsanlagen*

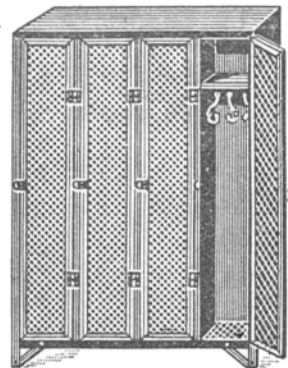
*Warmwasserbereitungen
Brause- und Wannenbäder
Arbeiter-Wascheinrichtungen*

*Dampfkoch- und
Wärmeeinrichtungen*

*Kleideraufzugsanlagen
nach eigenen Systemen für
Bergwerke und Fabriken*

*Massenklosetanlagen
Fäkalien-Klärgruben*

Kataloge zu Diensten

**Massenfabrikation
eiserner
Arbeiterkleiderschränke**

(870/52)

BÁNYAZENÉKAROK

felszerelése tekintetében legalaposabb tájékoztatást nyújt úgy a hangszerek minősége, mint mennyiségére vonatkozólag a „Zenekari felszerelések táblázata” című irodalmi munka, melyet a szerkesztője és kiadója: **Sternberg Armin és Testvére** cs. és kir. udvari hangszergyáros cég Budapest, VII., Rákóczi-ut 60. sz. érdeklődőknek ingyen és bérmentve megküldi. Ugyanott bányászati és automobillal közlekedési és jelző hangszerekről a különleges képes árjegyzék is megjelent, amelyet a cég szintén bérmentve küldi.